

Anonimizirana verzija

Prijevod

C-606/20 – 1

Predmet C-606/20

Zahtjev za prethodnu odluku

Datum podnošenja:

17. studenoga 2020.

Sud koji je uputio zahtjev:

Landgericht Düsseldorf (Njemačka)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

9. studenoga 2020.

Tužitelj i žalitelj:

EZ

Tuženik i druga stranka u žalbenom postupku:

IBERIA Lineas Aereas de Espana, Sociedad Unipersonal

I.

[*omissis*]

Landgericht Düsseldorf (Zemaljski sud u Düsseldorfu, Njemačka)

Rješenje

u sporu

osobe EZ, [*omissis*],

tužitelja i žalitelja

[*omissis*]

protiv

IBERIA Lineas Aereas de Espana, Sociedad Unipersonal, [omissis] Madrid, Španjolska,

tuženika i druge stranke u žalbenom postupku

[omissis]

22. Zivilkammer (22. vijeće) Landgerichta Düsseldorf (Zemaljski sud u Düsseldorfu) donio je

na temelju rasprave održane 23. listopada 2020.

[omissis]

rješenje: [orig. str. 2.]

Postupak se prekida.

U skladu s člankom 267. stavkom 1. točkom (b) i stavkom 3. UFEU-a, Sudu Europske unije upućuje se sljedeće prethodno pitanje o tumačenju prava Unije:

Treba li članak 20. prvu rečenicu Konvencije o ujednačavanju određenih pravila u međunarodnom zračnom prijevozu, zaključene u Montrealu 28. svibnja 1999., koju je Europska zajednica potpisala 9. prosinca 1999., a koja je u njezino ime odobrena Odlukom Vijeća 2001/539/EZ od 5. travnja 2001. te je ona 28. lipnja stupila na snagu, tumačiti na način da je prijevoznik u cijelosti ili djelomično oslobođen svoje odgovornosti zbog gubitka prtljage u skladu s člankom 17. stavkom 2. Montrealske konvencije ako putnik nove, odnosno gotovo nove, elektroničke proizvode poput kompaktnog fotoaparata, tableta (iPad) i bežičnih slušalica prevozi u predanoj prtljazi umjesto u ručnoj prtljazi, a da to nije prijavio prijevozniku, iako je putnik te elektroničke proizvode mogao nositi sa sobom u ručnoj prtljazi i to bi bilo od njega razumno očekivati?

Obrazloženje:

I.

Tužitelj [omissis] EZ zahtijeva od tuženog zračnog prijevoznika IBERIA Lineas Aeras de Espana, S.A., Operadora, Sociedad Unipersonal naknadu štete u skladu s Montrealskom konvencijom (MK) zbog gubitka prtljage.

Tužitelj je kod tuženika rezervirao let koji je taj tuženik izveo 29. prosinca 2018. od Düsseldorfa do Panama Cityja preko Madrida [omissis]. Tužitelj je na početku putovanja u zračnoj luci u Düsseldorfu predao putnu torbu. Ručnu prtljagu nije nosio sa sobom. U predanoj prtljazi nalazili su se, osim odjeće, među ostalim, sljedeći predmeti: **[orig. str. 3.]**

- 1 x Cybershot kompaktni fotoaparata, marka: Sony, model: DSX-RX 100 II, poštena vrijednost: 674,10 eura, kupnja: ljeto 2018.
- 1 x tablet, marka: Apple, model: iPad, Cellular 128GB kapacitet memorije, boja: siva, poštena vrijednost: 512,10 eura, kupnja: lipanj 2018.
- 1 x bežične slušalice, marka: Beats by Dr. Dre, boja: mat crna, poštena vrijednost: 314,91 eura, kupnja: listopad 2018.

Tužitelj je navedene predmete bez problema mogao nositi sa sobom u ručnoj prtljazi. On to, međutim, nije učinio jer je takve predmete do sada uvijek prevezio u predanoj prtljazi te do sada još nikada nije došlo do gubitka prtljage.

Sveukupno je sadržaj putne torbe (odjeća, fotoaparata, tablet i bežične slušalice) imao vrijednost u iznosu od 2 268,10 eura. Tužitelj zahtijeva naknadu te štete do ograničenja odgovornosti u skladu s člankom 22. stavkom 2. Montrealske konvencije (MK) u iznosu od 1 288 posebnih prava vučenja, što odgovara iznosu od 1 383,00 eura.

Amtsgericht (Općinski sud) je presudom objavljenom 24. siječnja 2020. prihvatio tužbu radi naknade štete zbog gubitka prtljage samo u iznosu od 720,47 eura, a odbio u pogledu kompaktnog fotoaparata, iPada i bežičnih slušalica [omissis].

U svrhu obrazloženja taj je sud naveo da je u skladu s prvom rečenicom članka 20. Montrealske konvencije (MK) na tužitelju teret doprinosa šteti u omjeru od 100 % tako da su prava na naknadu štete zbog gubitka prtljage isključena. U slučaju navedenih predmeta (fotoaparata, tablet, slušalice), koji su bili gotovo novi i čija vrijednost nije bila zanemariva, riječ je o „vrijednim predmetima”. U modernom masovnom zračnom prometu, zaključuje taj sud, putnik uvijek mora računati s gubitkom prtljage te se takvi vrijedni predmeti uvijek moraju prevoziti u ručnoj prtljazi.

Protiv prvostupanjske presude od 24. siječnja 2020., koja je tužitelju dostavljena 5. veljače 2020., on je [omissis] u propisanom obliku i roku podnio žalbu te ju je [orig. str. 4.] [omissis] [postupovne pojedinosti] u propisanom obliku i roku obrazložio.

Tužitelj u žalbenom postupku ističe da je Amtsgericht (Općinski sud) odredbu članka 20. prve rečenice Montrealske konvencije (MK) pogrešno protumačio. Ta se odredba, smatra tužitelj, mora tumačiti u svjetlu cilja Montrealske konvencije, odnosno, zaštite interesa korisnika i postizanja pravedne uravnoteženosti interesa. On nadalje smatra da u slučaju elektroničkih proizvoda poput kompaktnih fotoaparata, tableta i slušalica u današnje vrijeme više nije riječ o „vrijednim predmetima”, nego o pukim „predmetima za svakodnevnu uporabu” koji se svakodnevno koriste i nemaju neku izvanrednu vrijednost te, osim toga, često imaju kratak do srednje dug vijek trajanja. Takvi se elektronički proizvodi stoga

trebaju tretirati poput odjevnih predmeta, sunčanih naočala ili sličnih predmeta, koji se isto tako mogu prevoziti u predanoj prtljazi.

Stoga tužitelj u žalbenom postupku zahtijeva da se preinači prvostupanjska presuda od 24. siječnja 2020. te da mu se prizna pravo na daljnju naknadu štete za prethodno navedene predmete u iznosu od 662,53 eura.

II.

Tuženik u žalbenom postupku zahtijeva da se žalba odbije. On brani prvostupanjsku presudu.

Za uspjeh tužiteljeve žalbe odlučujuće je uvodno navedeno prethodno pitanje.

Konkretno:

1.

Kad je riječ o odgovornosti zračnih prijevoznika u pogledu zračnog prijevoza putnika i njihove prtljage u [orig. str. 5.] zračnom prometu na području Europske unije, Uredbom (EZ) br. 2027/97 provode se odgovarajuće odredbe Montrealske konvencije (MK). Iz članka 3. stavka 1. te uredbe proizlazi da se na odgovornost zračnog prijevoznika Unije u pogledu putnika i njihove prtljage primjenjuju sve odredbe Montrealske konvencije koje se odnose na takvu odgovornost. Montrealsku konvenciju potpisala je Europska zajednica 9. prosinca 1999., a u njezino je ime odobrena Odlukom Vijeća 2001/539/EZ od 5. travnja 2001. U Europskoj uniji ta je konvencija stupila na snagu 28. lipnja 2004. Budući da je Montrealska konvencija od tog datuma sastavni dio pravnog poretka Unije, Sud je nadležan u prethodnom postupku odlučivati o njezinu tumačenju (vidjeti presudu Suda od 19. prosinca 2019. – C-532/18 GN/ZU, NJW 2020., str. 381. i 382., točka 29. i sljedeća točka).

2.

Nesporno je da tužitelj zbog gubitka prtljage nakon njezine predaje 29. prosinca 2018. u zračnoj luci u Düsseldorfu ima pravo na naknadu štete od tuženika kao zračnog prijevoznika u skladu s člankom 17. stavkom 2. Montrealske konvencije. Spor između stranaka postoji samo u pogledu pitanja može li se tužitelju u skladu s prvom rečenicom članka 20. Montrealske konvencije na teret staviti doprinos šteti u omjeru od 100 % jer on kompaktni fotoaparatus, Ipad i slušalice, koji su se nalazili u izgubljenom koferu, nije prevezio u ručnoj prtljazi, nego u predanoj prtljazi.

U skladu s prvom rečenicom članka 20. Montrealske konvencije, prijevoznik je u cijelosti ili djelomično oslobođen svoje odgovornosti za gubitak prtljage, ako i u mjeri u kojoj dokaže da je šteta uzrokovana ili se može pripisati nemaru ili drugom štetnom djelovanju ili propustu osobe koja traži naknadu.

Stoga je u predmetnom slučaju odlučujuće pitanje što se razumijeva pod time kada Montrealska konvencija za oslobođenje od odgovornosti zbog doprinosa putnika šteti zahtijeva da je on „štet[u] uzrokova[o] ili se [ona] može pripisati [njegovu] nemaru ili drugom štetnom djelovanju ili propustu.” **[orig. str. 6.]**

Pojmове sadržane u Montrealskoj konvenciji treba tumačiti ujednačeno i autonomno, tako da kada se ti pojmovi tumače, ne treba uzeti u obzir različit smisao koji im se mogao pridati u nacionalnim pravima država članica Unije, nego pravila tumačenja općeg međunarodnog prava koja obvezuju Uniju. U vezi s time, člankom 31. Bečke konvencije o pravu međunarodnih ugovora od 23. svibnja 1969., kojom se kodificira opće međunarodno pravo, a čije odredbe obvezuju Uniju, precizira se da se međunarodni ugovor mora tumačiti u dobroj vjeri, prema uobičajenom smislu izraza iz ugovora u njihovu kontekstu i u svjetlu predmeta i svrhe ugovora (vidjeti presudu Suda od 19. prosinca 2019. - C-532/18 GN/ZU, NJW 2020., str. 381. i 382., točka 31. i sljedeća točka).

U skladu s trećom alinejom preambule Montrealske konvencije, države stranke tog sporazuma, svjesne „značaja zajamčene zaštite interesa korisnika u međunarodnom zračnom prijevozu i potrebe za pravičnom naknadom temeljenom na načelu naknade štete”, odlučile su predvidjeti sustav objektivne odgovornosti zračnih prijevoznika. Međutim, takav sustav podrazumijeva, kao što to proizlazi iz pete uvodne izjave preambule Montrealske konvencije, očuvanje „pravedne uravnoteženosti interesa”, osobito interesa zračnih prijevoznika i putnika (vidjeti presudu Suda od 19. prosinca 2019. – C-532/18 GN/ZU, NJW 2020., str. 381. i 382., t. 36.).

Montrealskom konvencijom, radi očuvanja takve ravnoteže, u određenim se slučajevima predviđa oslobođenje od odgovornosti prijevoznika ili ograničenje obveze naknade štete kojoj podliježe. Naime, člankom 20. te konvencije predviđa se da, ako prijevoznik dokaže da je šteta uzrokovana ili da se nastanku štete doprinijelo nemarom ili drugim štetnim djelovanjem ili propustom putnika, tada se on u cijelosti ili djelomično oslobađa svoje odgovornosti prema tom putniku. Tim se ograničenjima omogućuje da se putnicima lako i brzo nadoknadi šteta a da se pri tom zračnim prijevoznicima ne nameće vrlo teška obveza naknade štete koju je teško utvrditi i izračunati, a kojom bi se mogla ugroziti, pa čak i paralizirati, njihova ekonomska aktivnost (vidjeti citiranu presudu Suda, točka 39. i sljedeća točka). **[orig. str. 7.]**

Uvjet za oslobođenje zračnog prijevoznika od odgovornosti iz prve rečenice članka 20. Montrealske konvencije, da je putnik „štet[u] uzrokova[o] ili se [ona] može pripisati [njegovu] nemaru ili drugom štetnom djelovanju ili propustu”, stoga se treba tumačiti prema uobičajenom smislu pojma, kontekstu uredbe u kojoj se on nalazu te uzimajući u obzir predmet i cilj Montrealske konvencije, točnije jamstvo zaštite interesa korisnika i postizanje „pravedne uravnoteženosti interesa” između interesa putnika i interesa zračnih prijevoznika.

Uobičajeni smisao pojma koji se može pripisati sudjelovanju u šteti barem po osnovi nemara u slučaju gubitka prtljage mogao bi se shvatiti na način da se zahtijeva zanemarivanje dužne pažnje koja se u prometu objektivno traži.

U njemačkoj nacionalnoj sudskoj praksi i u njemačkoj literaturi zastupa se stajalište da putnik u današnje vrijeme masovnog prijevoza uvijek mora računati s mogućnošću gubitka predane prtljage tako da se u načelu grubom povredom dužne pažnje u vlastitim poslovima prema prvoj rečenici članka 20. Montrealske konvencije smatra prevoženje vrijednih predmeta u predanoj prtljazi, a ne u ručnoj prtljazi [omissis]. S tim u skladu se u njemačkoj sudskoj praksi smatra da postoji doprinos šteti ako putnik u predanoj prtljazi prevozi vrijednu fotografsku opremu [omissis] premda ju je mogao prevoziti u ručnoj prtljazi i to se od njega moglo razumno očekivati, a predana se prtljaga potom izgubila.

Ovo vijeće smatra da nije problematična situacija u kojoj putnik, umjesto u ručnoj prtljazi, klasične vrijedne predmete poput gotovine, vrijednosnica, zlatnog nakita itd. [orig. str. 8.] prevozi u predanoj prtljazi. U takvoj situaciji u pravilu treba smatrati da je riječ o značajnom doprinosu šteti putnika koja rezultira djelomičnim ili potpunim oslobađanjem zračnog prijevoznika od odgovornosti [omissis]. U slučaju prijevoza elektroničkih proizvoda, poput predmetnog, pitanje doprinosa šteti zahtijeva diferencirano razmatranje.

Mnogi elektronički proizvodi poput pametnih telefona, tableta, prijenosnih računala, kompaktnih fotoaparata itd., posljednjih su godina u brojnim slojevima stanovništva napredovali do „predmeta za svakodnevnu uporabu” te su postali vrlo rašireni. Cijene elektroničkih proizvoda posljednjih su desetljeća unatoč stalnom napretku tehnike kontinuirano padale. Mnogi ljudi takve elektroničke proizvode koriste gotovo svakodnevno. Čak i ako nove cijene ekvivalentnih uređaja, kao što to pokazuje i predmetni slučaj, djelomično dosežu vrijednost iznosa od 1 000,00 eura, ti uređaju često imaju ograničeni vijek trajanja i uporabe te njihova vrijednost na tržištu rabljene robe brzo pada. Stoga se u velikom dijelu stanovništva takvi elektronički uređaji ne smatraju klasičnim vrijednim predmetima. To bi moglo ići u prilog činjenici da ponašanje tužitelja (deponiranje fotoaparata, tableta i slušalica u predanu prtljagu) ne ukazuje na doprinos šteti te mu se za izgubljene predmete treba priznati naknada štete u punom iznosu.

S druge pak strane, upravo gotovo novi elektronički proizvodi, kao što to pokazuje predmetni slučaj, nisu baš tako zanemarive vrijednosti. Elektronički proizvodi poput pametnih telefona, kompaktnih fotoaparata, tableta i slušalica često su mali i prenosivi te ih putnik u pravilu bez problema može prenositi u ručnoj prtljazi. Osim toga, točno je da u suvremenom masovnom prijevozu uvijek iznova u redovitim razmacima dolazi do gubitka prtljage, tako da putnik u načelu uvijek s time mora računati. Da bi se u takvoj situaciji postigla pravedna uravnoteženost interesa između interesa putnika, koji se služi i prednostima suvremenog masovnog prijevoza, kao i interesa zračnih prijevoznika, moglo bi se smatrati da je od putnika razumno očekivati da takve predmete uvijek prevozi u ručnoj prtljazi

kako bi se izbjeglo [orig. str. 9.] izlaganje zračnih prijevoznika visokim novčanim zahtjevima za naknadu štete u slučaju gubitka prtljage.

Budući da Sud Europske unije do sada, koliko je razvidno, nije pojasnio to pitanje, a ni pravilno tumačenje ne može se nedvojbeno utvrditi, to je prethodno pitanje bilo potrebno uputiti Sudu u skladu s člankom 267. stavkom 1. točkom (b) i stavkom 3. UFEU-a.

III.

Zbog upućivanja zahtjeva za prethodnu odluku Sudu Europske unije postupak se prekida u skladu s člankom 148. ZPO-a (Zivilprozessordnung (Zakon o građanskom postupku)).

[omissis]

RADNI DOKUMENT